

זמן קורונה: שעתם הגדולה של ארגוני הנשים

אני לא סוציולוגית, וגם לא חוקרת ארגוני נשים. במשך שנים לקחתי חלק בארגונים חברתיים ופוליטיים, וגם היום אני לוקחת חלק. אבל בין לבין אני מגדירה את עצמי גם בחזקת מתבוננת. אני מתבוננת, כי מעניינת אותי הדינמיקה הקבוצתית של נשים, כלומר כיצד נשים מתנהלות בפעילות של יחד, ובעיקר בניסיון לממש יחד אג'נדה או חזון. כך הגעתי גם ל'פרלמנט נשים' וכך הכרתי גם את יונת קלר. לא הספקתי ליצור איתה קשר. נפגשנו בכנסים ההומים של 'פרלמנט נשים', אבל בעיקר אני זוכרת אותה מהישיבות של ההנהלה. אני זוכרת את יונת המבקשת לדבר, וכולן משתתקות ומפנות אליה מבט, והיא מדברת תמיד בשקט, בנעימות, אבל בהחלטיות של דברים שלא נשלפים מהשרוול, אלא בדברים שקדמו להם ידע, ניסיון, ומחשבה. חסר לנו עכשיו 'פרלמנט הנשים', והייתי סקרנית לשמוע מה ואיך יונת הייתה מגיבה לכל מה שקורה כאן ועכשיו.

כי הקורונה הזאת שהתגלתה כמיפגע מזעזע ומטלטל עשתה אותנו הנשים, כידוע, לקרבנות ראשונים לכל. הלא כבר בשבועיים הראשונים של הסגר - פיצצו לנו את הצורה, כשנרצחו אישה אחר אישה, והמקלטים העמוסים בנשים מוכות ניטשו מצוות העובדות. ואם לא די בזה אז באה גם סטירת הלחי המצלצלת מכיוון המל"ל. כי בשביל המטה לבטחון לאומי, זמן קורונה אינו זמן מלחמה, ולא איום על בטחון הבריאות שלנו, ולכן אין מקום לייצוג נשים בדיוני המל"ל, גם אם מיטב המומחים למחלות זיהומיות הן רופאות נשים (וראו ערב ערב בטלויזיה). בקיצור, שוב גל מעופש של גבריות ממסדית ביטחוניסטית שובניסטית. וכבר לא אזכיר את המזעזע מכל – והוא ליפול מהסגר ישר למשבר כלכלי, כאשר בין מאות אלפי החל"טים, המפוטרים והעצמאים, הרוב הן נשים. כן, כידוע, למעלה מ-60 אחוז.

אבל שעתן הקשה של הנשים היא גם שעתן הגדולה. ובראש וראשונה היא שעתם הגדולה של ארגוני הנשים עם הקו החם הפתוח – לעזור. לעזור בשירותים סוציאליים, בהגנה מאלימות פיזית ומינית, ביעוץ משפטי, בעבודה, ומה ולא. אבל בראש וראשונה זוהי שעתן הגדולה של המטה הפמיניסטי לשעת חירום.

זה היה בהתחלת הקורונה, כולנו מבולבלות ונבוכות, והנה אני מקבלת מייל ושם מזמינים אותי לקחת חלק, להתנדב, בזו הלשון: "המטה הפמיניסטי קם מתוך הכרה לפעול במשותף למען נשים בישראל ובמטרה להרחיב את היכולות והמענים בתקופת משבר זו. המטה יתאם את הפעולות השונות של הארגונים וההתארגנויות. יאגם משאבים וירכז דרישות מול משרדי הממשלה, וכו' וכו'.

והמשפט האחרון שכולו פמיניזם טהור, סולידרי, שריגש אותי במיוחד: "המטה אינו מחליף אף אחד מהארגונים או הגופים שפועלים בשטח". להפך. 49 ארגונים הצטרפו אליו. והשיתוף הנשי הזה כל כך הרנין ועודד בימים טרופים אלה.

היום בהפגנות הגדולות נישא שלט ענק שאומר: "מדינת ישראל צריכה אמא". ואכן, המטה הפמיניסטי לשעת חירום הוא האמא של כל הנשים במדינת ישראל היום. אין לי זמן להיכנס לפרטים, איך המטה בנה את עצמו כאורגן של התנדבות עם דיבור בחמש שפות, ועם קשר לנשים מכל המגזרים (לרבות נשים חסרות מעמד כמו עובדות זרות או נותנות שירותים מיניים).

וכאן אני חושבת לעצמי: לעזאזל. מה אני צריכה את הטובות של המל"ל? ואם נתניהו מקטין את קבינט הקורונה שלו ולא מכניס נשים, האם אני צריכה להיות הרמזור האדום שלו? איפה אנחנו כנשים? איפה האלטרנטיביות שלנו כנשים? וכי אנחנו לא יכולות להעמיד גופים לחשיבה ולתכנון משלנו, כמו שרק אנחנו יודעות לחשוב ולתכנן, ובעיקר בימים אלה, שכל מומחה ויועץ יש לו דעה משלו?

בחשיבה הפמיניסטית קוראים לזה "בדלנות כאסטרטגיה". כלומר, לחזק את פעילות הנשים במרחבים ציבוריים-נשיים בלבד, כאלטרנטיבה לחברה הפאטריארכית. אני לא בעד בדלנות גורפת. אני בעד להמשיך את המאבק שלנו בכל דרך, ובכל אסטרטגיה, גם וגם. גם להתעצם בתוך החברה הגברית ההגמונית, אבל גם מחוצה לה. כלומר, על המשפטניות של איתך-מעכי ושדולת הנשים, להמשיך לעשות הכל כדי להחדיר ייצוג נשים בכל וועדה ציבורית - אם של שלום ובטחון ואם של מינוי שופטים, אבל בו בעת אנחנו הבדלניות - עלינו לחתור לספירה נשית ציבורית נפרדת וחזקה. נערוך קבינטים אלטרנטיביים משלנו. ובימים אלה, מה מתאים יותר מקבינט נשים כלכלי, או קבינט נשים לתעסוקה, ובטח קבינט נשים לתכנון שנת הלימודים הבאה. דרך אגב, גם 'פרלמנט נשים', פעל בזמנו כספירה נשית ציבורית אלטרנטיבית, עם הלוגו לפמיניזם ביקורתי על המדיניות בארץ ועל השיח הציבורי דאז. אז אולי בגלל זה אני מתגעגעת, דווקא עכשיו, לפרלמנט האמיץ ההוא.

ואסיים בארגון נשים חדש. ארגון נשים שרק עכשיו עלה והופיע על דפי הפייסבוק. קוראים לו "נשים להתעורר, קבוצה ציבורית" וכבר הצטרפו אליו, כפי שניתן לקרוא, למעלה מ-14 אלף חברות. יופי שיתעוררו עוד ועוד נשים, וכולנו מאחלות להן הצלחה. יחד עם זאת אי אפשר להתעלם גם מהנשים הצעירות. אלה שלא רק מפגינות בהמוניהן, אלא אלה שמובילות ומארגנות את ההפגנות ביצירתיות שאין דומה לה, ובקריאה אחת של געגוע - לדומיננטיות של נשים בשלטון. איך הן צועקות שם? "דרושה מנהיגה", "נשים לשם שינוי", "אור ירוק למנהיגות נשית", "הגברים נכשלו, תנו לנשים לנהל". אז אולי באמת ימי קורונה אלה, שיצרו את השיתוף המהמם הזה של ארגוני הנשים, של המטה הפמיניסטי לשעת חירום, ושל הנשים המפגינות בהמוניהן; אולי ימי קורונה אלה יובילו אותנו לחיזוק היחד הזה שלנו - בתוך ההגמוניה, ומחוצה לה.